

Glosa notabilis

Antē paruulis lac potū dedi vobis: in

Quit paulus. i. Cor. iij. Quā ppositionē nostro pposito applicare cōgrue mihi visum fuit. Cū ignorantie caligo intellectū nostrū (velut fumosas imagines) offuscauerit: ita q lux scientiarū in nobis nō est. Propterea s̄m Aristotilē in intellectus noster in principio sue creatiōis est tanq̄ tabula rasa qua nihil est depictū: tamen p exteriorē doctorē / qua naturali sciē di desiderū de potentia ad actum excitat: quē admodum medicus applicans egrotō medicinā ad extra: naturā ab intra suscitāt ad ipsius morbi expulsionē) depingibilis est. Nam s̄m platonem ad hoc rōnalis anima in corpore posita est: vt fenorel scientias: ⁊ si cum magno fenore venerit benigne recipetur. Ad q̄ vt puenire valeant (iuxta paruulorū morem: qui lacte tanq̄ leuori et cōuenientiori eis vtuntur cibo: ⁊ ppter virtutis nutritiue debilitatē nutrimenta solidiora digerere nō p̄t) leuioribus artibus instruendi sunt. hic em̄ nature pcessus est: vt per media ab infimīs ad pfectiōē in scalarū modū ascēdat. Qui ordo licet oibus creaturis sit institus: iuxta verbū Sapie. viij. scriptū. Attingit sapientia a fine vsq; ad finē fortiter: et disponit omnia suauiter: put rebus expedire nouit: sp̄lū tū nō puidet rōnali creature: que est bonitatis sue capax: iō necessarie sunt ei sciē ⁊ ignorantia effugādā: ne in suis opationibus errorē cōmittat. De q̄ bus b̄. puerb. viij. per me r̄ges regnāt: atq; legū p̄ditores iusta decernūt per me p̄ncipes imperāt: ⁊ potētes decernūt iustitiā: cui⁹ fruct⁹ incōparabiliter melior ē auro: in cuius p̄spectu sol vilesceit: ⁊ luna caligine tegitur. Igitur florigera iuuenum etas talibus ē edificanda scientiis leuioribus: quibus ad illā summā (que celo tacumina penetrat) sapientiā postremo puenire valeat. Qualis est hec ars liberalis grāmatica: vt in domo fundamentū ab omnibus alijs scientijs p̄supposito s̄m f̄sidoz dicentem. Quā grāmatica ē ostiaria omnīū aliarū scientiarū nutritrix antiquissima: lingue balbutientis expurgatrix aptissima: logice ministra: rhetorice magistra: theologie interpres: medicine refrigeriū: ⁊ totius quadruij laudabile fundamentū: atq; cunctis in illū finē paruulis dilecta. Juxta verbū canticorū. i. scriptū. Adolecētule te dilexerūt: qm̄ iuuenū intellectibus rōne leuitatis est p̄portionata: atq; oīm sciārū minima: quā ppter ea singulariter aspirant pueri. Juxta illud. Sūt pueri puri: parui paruulq; cibant. Currūt: letant: cito dant: cito pacificant. Que quidā grāmatica sp̄lū in hac parte q̄tū ad expositionē vocabulorum tradit: qz ignorātes h̄rutes vocabulo: ū (s̄m p̄m. j. elēchorū) de facili paralogizant atq; in errorē incidūt. C̄rdo aut̄ in hoc libro obseruatus ē iste. Primo posui textū cū glosa interlineali vt iuuenes facilius cōstructibilia ordinare valeāt. Deinde sentētiās h̄sū am prius p̄positoz subiunxi: vt id q̄d metricē dictū est p̄ prosam planius exp̄mere addiscāt: subiūgēdo exēpla illi textui cōgruentia. Ultimo h̄o vocabulorū expōnes ⁊ synonyma ⁊ equocatiōes cū metris d̄rialib⁹ notabilib⁹ q̄stidib⁹ ⁊ argumētis ordinare ppter faciliōrē memoriā illoz que in hoc ope tradunt h̄ndā nō solū puulis s; etiā aliquat̄ p̄uctis annectē his⁹ s; C̄rpo cuius initio mouetur talis questio

Querit

Querit. Qual fuit grāmatica sciē inuētor? Solo fuit natural p̄s ⁊ grāmatic⁹: qz p̄siderauit p̄gruitatē q̄ est ex̄is in p̄portioē modoz scādi: ⁊ illi modi scādi sumunt originaliter s̄m modūstas a modis eēndi rerū. S; cōgnitio illoz p̄pectat ad metaphisicā: ⁊ vtitur vocabibus quaz p̄sideratō spectat ad grāmaticos: s; fuit simul grāmaticus ⁊ natural p̄s. **Arguit** Ante grāmaticē inuētiōnē nulla erat grāmatica: s; p̄mus inuētor grām

Arguit

Proemialis.

matice scie nō fuit grāmaticā. Dicens dū q̄ p̄mus inu. entoz grāmaticē sese
 habebat impfectā grāmaticā a natura: quā p̄ studiu. et laborē via sensus
 memorie et experimēti pficit. **Querit** an grāmatica insit nob̄ a natura
 Solutio grāmatica pfecta q̄ ē habit⁹ sciētiē p̄ demonstratiōē acq̄situs
 nō inest nob̄ a natura: s; grāmatica ipsecta inest nob̄ a natura. **Ar. na.**
 naturalia sunt eadē apud oēs hoies. s; nō est eadē grāmatica apud grecos ⁊
 latinos: q; vtunt alijs ⁊ alijs vocib⁹. s; rē. Solo s; nō ē eadē grammatica
 q̄tū ad materialia p̄ncipia vt pbat argumentū ē tñ eadē grāmatica q̄tū
 ad p̄ncipia formalia: que variari nō possunt. **Querit** Quid ē subiectū to:
 ⁊ 1⁹ grāmaticē. Dōm q; ē fimo scatiu⁹. q; sibi cōueniūt p̄ditiones subiecti: q̄
 sunt tres. p̄ma est q; si p̄ncipaliū p̄sideratū in scia. Scda ē q; nō excedat
 metas illius scie hoc ē nō debet de eo fieri mērio in alia. Tertia est q; sub
 iectū dz esse adequatū scie: hoc est q; oia p̄siderata in tali scia habeant or
 dinē ad ipsum subiectū: s; he tres p̄ditōēs cōueniūt fimo si significatiuo: s;
 est subiectū. **Arguit.** Logica est scia sermocinat ergo nō grāmatica pa
 tet p̄na: q; grāmatica et logica sunt distincte scientie His probatur: q; lo
 gica dz a logos qd̄ est fimo ⁊ icos scia: q̄si scia de sermōe Dicendū q; logica
 b; vntur sermone: sed nō docet passiōēs sermonis: eas sibi p̄ncipia inesse
 demonstrando sicut grāmatica. **Cōtra** nullū cōplexū pōt esse subiectū
 s; sermo scatiuus est qd̄ cōplexū: q; cōplexū ex adiectiuo ⁊ substantiuo. Di
 cendū q; est cōplexū fm̄ vocē: nō tñ fm̄ rem. **Cōtra** vnius scie est tñ vnū
 subiectū: sed aīa nra est subiectū grāmaticē scie: s; nō sermo scatiuus. So
 lutio. aīa ē bene subiectū attributiōis. Vñ subiectū caput octo modis: vt p;̄
 in p̄sibus. Obiectū verna positū sub cui qd̄ inheret. Qd̄ p̄us ē copula p̄p̄
 logicaliter infra. Quo simul ars heret: bis sunt subiecta q̄terna. **Querit**
 qd̄ sit subiectū istius p̄me p̄tis. Solo est vox lfata articulata articulatiōe
 p̄ma. Vñ vox lfata dz q; pōt scribi litteris et syllabis: vt hō asinus. S; vox
 illfata est q; nō pōt scribi lris ⁊ syllabis quēadmodū sunt voces scatie na
 turaliter. Itē articulo p̄ma est impōsitiō vocis scandi sub modis scandi
 essentialib⁹ ⁊ accidentalibus. Sed articulatio scda est cōbinatio vni⁹ p̄tis
 orationis cū alia sub debita p̄portione modorū scandi. **Arguit** Sub
 iectū debet esse qd̄ cōmuni sumū et primo notū: sed vox litterata articula
 ta q̄tū ad noticiā suā inuestigatur p̄ totū p̄cessum huius partis: ergo rē.
 Solo subiectū hui⁹ scie impfecte p̄cognoscit: nō aut p̄fecte. **Cōtra** p̄fecte
 p̄cognoscit: q; p̄cognoscit de eo qd̄ ē: ⁊ hoc p̄ suā diffinitioē ostendit. Solutio
 bñ p̄cognoscit de eo qd̄ nois: sed nō qd̄ rei: ⁊ talis est noticiā impfecta
Querit qd̄ est grāmatica. Solo grāmatica diffinitū multipliciter. p̄mo
 fm̄ p̄ficiantū sic. Grāmatica est scia docēs recte scribere: recta scripta rectē
 intelligere: recte intellecta recte cōponere: recte p̄posita debito mō p̄nun
 ciare. In illa diffinitioē intelligunt q̄ttuor spēs artis grāmaticē: s; orzo
 graphia: ethimologia diafynthetica et prosodia. p̄ hoc em̄ qd̄ dz (recte
 scribere) intelligit ortographia nō q; ipsa docet recte p̄trahere seu forma
 re lras: sed docet recte syllabi care seu ordinare lras in scribendo. Et dz: ab
 oitos qd̄ ē rectū: ⁊ graphos scriptura: q̄si recta scriptura: q; rē scia docens
 nos recte scribere. Et de ipsa ē fact⁹ sp̄al⁹ tractat⁹: vbi plene determinat b
 ortographia. Et p̄ hoc qd̄ dz (recte scriptura recte intelligere) intelligitur
 ethimologia. Et dz: ab ethim os qd̄ ē verū vl̄ flos: ⁊ logos fimo: q̄si ver⁹ de
 flos⁹ fimo q; ē scia docēs nos cognoscē dictiōēs. s; vñ trahāt ouginē ⁊ qd̄
 scēt Et dz ipsa tractat in p̄ma pte h⁹ libri: vbi dz: quō simplicia ⁊ p̄mixta var
 riant ⁊ in p̄posita ⁊ deriu. nra formāt rē. Et p̄ hoc qd̄ dz (recte intellecta
 recte p̄ponere) intelligit diafynthetica vl̄ fm̄ quosdā syntaxis vl̄ syntacti
 ca. Et dz: dia qd̄ ē duo: et syn qd̄ ē cō: ⁊ thesis positio: q̄si compositio vel cō

Querit

Arguit:

Querit

Arguit

Replia

Replia

Arguit

Replia

Querit

**Orthogra
phia**

**Ethimo
logia**

**Diafyn
thetica**

Glosa notabilis.

binatio duarū dictionum ad innicē: qz ē sciētia docēs nos adinnicē cōi-
gare orationes simplr cōgruas vel figuratiue. Uel dicit diaphnetica a
dia quod est de: r syn quod est con et thesis positio: q̄si de positioe tractās
Et de ipsa tractatur in secūda pte huius libri. Et p hoc qd̄ b̄i (recte cōposi-
ta debito modo p̄nuntiare (intelligitur p̄sodia Et b̄i a pros quod est ad et
odos cantus: q̄si valens ad cantū: qz ē sciētia docēs nos dictiōes debite p̄-
nūciare seu accētūare. Et de ea determinat in tertia pte hui⁹ libri quā qdā
subdiuidit in duas ptes: r dicit qz in q̄rta determinat de impedimētis et fi-
guris p̄missis r p̄hibitis tā in p̄sodia q̄ in orthographia. ¶ Itē alit diffinit
grāmatica ab Alphorabio Grāmatica ē scia q̄ voces vocib⁹ cōpoit r ipsas
ad scandū instituit. ¶ Arguit. Intellectus hois cōpoit voces vocib⁹: q̄ nō
grāmatica. Dicendū qz grāmatica ē sciētia s̄m quā fit in illa cōpositio per
intellectū. Intellectus hois habens grāmaticā verā pōt cōponere voces
vocib⁹. ¶ Alit describit grāmatica a Remigio sic. Grāmatica ē fons r ori-
go oim scientiarum liberalium. Sicut em̄ a fonte plures riuuli profunt
ita ab ipsa grāmatica cetera sciētie emanare. Aliter grāmatica
describit a Salustio sic. Grāmatica est oim scientiarū liberalium ostiaria
nutrix antiquissima: ligua balbatiens: purgatrix aptissima: qua scita scit
qua ignorata ignorat. Cui concordat dictuz Alani in anclaudiano. vñ.
In fontes docet ipsa loqui: lin quasq̄ ligatas soluit: r ad p̄p̄ā reducit
verba monetaz. Itē ab alijs magis magistraliter diffinit grāmatica sic
Grāmatica ē oim artū liberū ostiaria antiquissima: ligua balbatiens: pur-
gatrix aptissima: logice ministra: rhetorice magistra: sacre theologie ite-
re: medicē refugiu et totius refugiu laudabile fundamentuz. Et hui⁹
diffinitio p̄cordat qdā alia diffinitio: q̄ daf sub alijs verbis sic. Grāmati-
ca ē fons et origo oim scientiarū: sine q̄ sophistarū nil valet rixosa disputa-
tio: sine qua labit rhetouca incōgruas ornatu nouerante sine q̄ geome-
tria nō docet mēsurare: nec astrologia futura demōstrare: sine q̄ bonoz
p̄cordia vertit in discordiā. Itē Irido. in tērtio libro ethimologiarū sic de-
scribit grāmaticā. Grāmatica ē scia recte scribēdi r lras diuersozū ideoma-
tū recte p̄ponēdi. Itē qdā grāmaticē volēs qdāmodo derogare sic descri-
bit eā. Grāmatica ē fex oim scientiarū. artis habens parum: caput sine fa-
cie: miserorū solarium: sup̄ma salus loquētium a q̄ subtracta logica nulla
est seu modica. Et diffinitio quodāmodo si recte exponit exp̄mit magnā
laudē grāmaticē sciētie Dicit autē grāmatica a grāma grece quod ē litte-
ra latine et icōa sciētie: q̄si litteralis sciētia: nō qz de litteris tractat: s̄
qz litteratū facit ¶ Querit. Quare ista pars p̄cedit alias partes. Dicendū
qz ideo: qz id quod deseruit ad cognitionē alterius debet p̄cedē ipsum: ista
pars est huiusmodi er go rē. Vnde patet qz in ista parte determinatur de
dictionibus simpliciter et secundū se: sed in alijs partibus respectiue. s̄ ad
cōgruitatē: q̄titatē syllabarū et accentuationem. Uel dicendū est qz faci-
liora sunt p̄uoz: sed p̄ma pars est faciliōr alijs: ergo rē. ¶ Arguit. Ter-
tia pars deberet esse p̄ma: ergo auctor: nō obseruat ordinē conuenientem
Antecedens pbatur qz in tertia parte determinatur de accidentib⁹ dicti-
onū: hic vero de earundem substantialibus sed accidens est ante substā-
tiam: ergo rē. Secunda pars assumpti probatur: qz accidentia ducunt in
noticiā substātie: sicut dicit Aristoteles in p̄mo de anima Dicendū qz hoc
est verum s̄m ordinem postre cognitionis et non s̄m ordinem doctrine.

Profodia

Arguit

Querit

Arguit

Proemialis.

Libere clericulis parvulo Doctrinale novellis

Sententia est Ego magister alexander paro scribere novellis clericulis doctrinale. i. librum de eod doctrina artis grammatice. **Arguit** Alexander non scribit clericulis

Autem iste textus est falsus. Anis probat quod pueris proponenda sunt illa quae primo potest intelligi: sed doctrina in hoc libro tradita non potest inveniri capere: sed tunc. **Widetur** probat quod de ista. Si pueri primo tunc. Solo. Iste prope in hoc libro dicta potest erit capere non potest: tunc improprie et facere sicut capere potest ab eorum magistris. i. multa magistrorum unquam documenta

Pluraque doctorum soti abo scripta meorum.

Sententia est quod ego colligam ad invicem plura documenta meorum magistrorum. **Queritur** Qui fuerint illi doctores? **Solutio** Pufcianus: Donatus: Petrus helye: Severus: quos ideo allegat ut reddat librum suum autentici cum arrogantiae suae declinatione. nunc discent pro mentatis illius poetae

Jamque legent pueri pro nugis maximiani

sup. scripta. i. magistri. i. manifestare. i. dilectis.

Quae veteres sotiis nolebant pandere charis.

Dicit quod pueri legent modo illa scripta per nugis maximiani. i. loco nugarum maximiani: quae etiam veteres nolebant manifestare charis suis sotiis: quod scripta ego potius scribere intendo. **Quod** si fuerit ille nuge maximiani: **Solutio** Maximianus fuit poeta et fabularum copiator: quod fingunt et ex nugis praedit sicut dicit Aristoteles primo metaphysice. Multa meminerunt poetae: quas ita secreta tenebant ut nulli manifestaret. Et quae sunt infra patebit. **Item** autor: in usu proemiali quattuor causas huius libri innuit: quae patet in his metris. Scribere formalem dat causam materiale. Doctrinale tibi: paro denotat efficientem. Causam clericulis: dat finalem novellis. **Scribere** habet quinque scata. Primo scata disponere: ut in exodo legimus Moysen dixisse. Domine dimitte populo huic noxam hanc. i. peccatum: aut dele me de libro scripturamentum in quo me scripsisti. i. disposuisti. Secundo scata aliquid in memoria servare: unde dicitur. Scripsi hoc in corde meo. i. ad firmam posui me mouam. Et sic accipitur hic. Scribere: beati mortui qui in domino moriuntur. Tertio scata litteras per abere: unde dicitur. Scribere qui nescit nullum putat esse laborem. Tres digiti scribunt totum corpusque laborat. Quarto scata inferre. Unde Job. Scribis contra me amaritudines. i. inferis. Quinto scata aliquid in scripturis manifestare vel representare: et sic capit hic in communi sermone dicimus. Scribatis intentionem vestram. Iste quinquies scata ideo patet in his versibus. Disponit meminit trahit inferit ac representat. Scribere tot sensus significare solet. Uel sic. Scribo representat meminit trahit ordinat inserit. **Clericulus** est divini officii a clericus. Unde clericus est homo literatus characterem dei insignitus ad divinum officium specialiter deputatus. Et dicitur clericus a clerus grece quod est fors latine. unde. Clericus a clerus quod fors notat: aut notat heres: quia clerici sunt de sorte dei: et ergo omnia verba mundi specialiter eis sunt prohibita: ut patet in tertio decretaliu vbi

0109

Arguit

Querit

Querit

Nota

Scribere

Clericus

Glosa notabilis

Paro ubi agitur de vita et honestate clericorum: vel de clericis a clerico gloria et
hereditas: quod clericus dicit esse gloriosus in lite contra demones et vitia. Et so-
lent dici huiusmodi. Clericus ad bella punitur lasciviam puella. **Wartu** in ho-
re: caret hoc finis honore. In clericus. i. multitudo clericorum. **Paro** as
are et equo dicitur. Inredo vedo pur go. de cortico signat. Propositus mer-
ces atria poma pario. Et dicitur pario pario et paro. vii. Paro pceptis: pa-
rio ple: paro mesam: **Doctrinale** Doctrinale nomen sublimi neutri g: est liber das
doctrina: et formatur a doctrina. vii. Est a doctrina tibi doctrinale vo-
catur. Na sua doctrina reddidit quicquid bini. Itē Tu doctrinale sup oē
petas documentū. Na fundamētū docz illud grāmaticale. Itē doctrina
le b: illud qd capit doctrina: et sic dicit doctrinale et doctrinabile. vii.
Qd dat doctrina vult doctrinale vocari. Doctrina capies vult doctri-
nabile dici. **Novellu** est diminutivum a novus: no pmi re s: fm vocē: q: h
minuit s: agmetat fecationē sui pmitur: q: novu dicitur ille q nihil scit: s:
novellu dicitur ille q aliquis ibutus est in puerilibus. vii. Nil novu agnovit
aliquatula scitq: novellu. Itē novu est equo dicitur etia novellu. vii. Est
novu ignotus: ignarus: pulcher: amenus. Significat recēs rudis: notat ista
novellu. **Doctor** est ille q docet aliu: et ponit qda dnam inter doctores
et magis. vii. Unu ē doctor: s: multoz qz magi. A doceo pmi: die a ma-
iore scdm: sed hec dicitur no suatur in hoc loco: nec in cōi vsu: qz libet do-
cens aliu pot dici doctor. vii. Ut doceat doctor qlibet ē pot. **Scripto**
rū tū substantia lit in neutro gne venit a scribo is ere. In etiā scriptore
scriba q inter se dicit: qz scriba dicitur qui hz describere et interpretari legē
speciali dignitate: vii in enā gelio. Sup cathedrā moysi sedebat scriber
pharisei: sed scriptor dicitur quicquid scribens. vii. Denotat officiu scriptor:
sed scriba magis. **Querit** Queritur qre autor plus reprehendit maximianumqz
alios poetas: cū multi alii poete fuerūt suo tpe de medijs tractates.
Rāde q hoc fecit triplici d cā. Primo: qz maximianus excellētissime tra-
ctavit de nugis. Na dicebat aias humanas post obitū intrare alia cor-
pora: et hoc fm opa vinentis. Na aiam serochois dicebat intrare leonē
fallacis in vulpem: astuti in serpentē et c. Secūda cā est: qz dicta huius poe-
te fuerūt sic vsitata apud hoies qz reputabatur tāq: vera: qz falsus mol-
litū servatur tanq: ver: sicut indurati in petro no reputat petm. Tertia
causa est: qz maximianus in senectute tractavit de actu venereo: et hoc
maxime detestatur in sene. vii. Sunt odiosa tria restante philosophia
Sordida vita senis: os mendax: fastus egenus. Itqz pot ē psonis cō-
posite figure: sed hic capitur vt sunt due partes dōnis. Itē iā extendit
se ad tria tēpora. vii. Itā pns iā pmi: dicit iamqz futur. **Lego** is ere:
est equivo. vii. Itur aurū: virgo flores: mare nautas. Libros clericus
equivoce singula quisqz legit. Itē lego as are est equivo. vii. Qui
mittit legat: moriens dando sua legat. **Puer** est equivo. ad tria.
Primo est idē qd iuvenis a septimo anno vsqz ad decimū: s: si annum
Secūdo idē est qd insipiens: et sic dicitur. Ne terre cuius princeps puer ē. Ter-
tio capitur p cliente. i. famulo: et ita cēturio dixit. Puer meus male to-
quetur a. famulus meus veratur: vii iohes de gar. Inspiciēs iuvenis puer
er notat atqz clientē. **Nuge** nugaz carz singulari nūero. Itē nugas
nomē tercie declinatōis ē indeclinabile r ois gnis. vii. Uade retro nugas:
q: nil pferas nisi nugas. Nugor aris verbū deponentale est idē qd
inutiliter vel sepe repetere: vel significat falsum dicere pter intentōē
fallendi: et sic p:z dicitur inter nugasari et mentiri. vnde dicitur. Tunc homo
nugasatur cū falsa loqna fabulatur. S: tunc mētur sibi: discors cū repitatur

Proemialis.

isti opusculo .i. donum spiritus sancti

Præfens huic operi sit gratia pneumatis almi

alexandrum perficere proficuum

Ne iuuet et fatiat complere quod vtile fiat

Dicit q̄ gra spūsc̄ti sit huic opi meo p̄his: r̄ iuuet r̄ faciat me cōplē: ita q̄ vtile fiat oibus clericis. Itē in oī exordio debem⁹ inuocare gr̄am spūsc̄ti: vñ metrista. **O**ib⁹ in factis pagēdis siue pactis. **D**z sp̄oni de⁹ hūane rōnē. Cui⁹ rō est: qz sine auxilio diuino nullū op⁹ pfici pōt: etiā minime cogitatio nes s̄m paulū. Itē i speculo gr̄amaticē dī sic. **T**e fecit ops vt me tua gr̄a f̄tū. Ad finē ducat nauigatē p̄ mare latū. hinc scribēdaz doctrinaz varia rū. Ut possint clero q̄ scribo parere nouello. Itē qdā dī sic. **A**bsq̄ dea factā sua q̄ dispōnere curat. hui⁹ labor vere nō multo tpe durat. p̄his ē equocū. **P**refens nō absens: favorabil atz benign⁹. P̄his etiā idē ē qd̄ p̄stās vñ sup̄cedēs. r̄ dī a dōo p̄sum es est qd̄ idē ē qd̄ aī vel p̄stare vel supercedere. **A**lio mō p̄his dī illud qd̄ actualiter sensu apphēdit: r̄ tūc dī p̄his a p̄e r̄ sensu q̄si p̄ sensib⁹. vñ. Nō solū p̄sum p̄his: absūm facit absens. hinc et sentia sit: p̄his p̄sentia gignit. S̄z sensus cū p̄e: simul ab: p̄sens dat r̄ absens. Itē a sum foramat plura cōposita: sed solū tria de illis h̄nt p̄ncipia. vñ. **A** sum cōposita d̄ter tria nō retinēt ens S̄z tñ iñ potēs: p̄ns tollat r̄ absens. **G**ra tia. i. donū vel laus: r̄ d̄nt grates r̄ gr̄a. vñ. **G**ra sit p̄po: grates referam⁹ amico. **S**z ista d̄tia nō seruat in cōi vsu. **I**uxta illud metriste. **U**nū p̄ reliq̄ sepe tñ video. **P**neuma pneumatis. i. spūsc̄tūs. r̄ differt a neuima. vñ. **S**ph̄a est pneuma: cantus modulatio neuima. Est sine p̄. p̄me: sed cū p̄. sit tibi terne. Sed iohēs de gar. reprobat hec metra: r̄ ponit alia metra eore etoza p̄dictoz. **I**sta. **N**euima nichil cū p̄ signat: sed cleric⁹ ois. **H**oc sine p̄ scribat: peccat q̄ sibi donat. **E**t vult q̄ neuima atis idē ē q̄ spūsc̄tūs: s̄z pneu ma pneume: idē est q̄ modulatio. **S**ed vsus r̄ sacra scriptura ponūt pneu ma. p̄spūsc̄tō. Itē hnguitio d̄t etiā q̄ pneuma d̄z scribi cū p̄: r̄ q̄ sit idiffere ber p̄me vel terciē declinatiōis: r̄ q̄ sp̄ sc̄at modulationē cātus. **A**lm⁹ .i. sanctus: vñ differunt almus facer r̄ sanctus. vñ. **A**d corpus sanctū. ad mentem pertinet almū. **U**ir sacer est ille qui sacra solz celebrare. **I**uuat est hic verbū personale. **E**t d̄t a iuuō ss are. i. auxiliari. **P**otest etiam capi impersonaliter. r̄ sic est idem quod delectat. vñ. **S**i iuuat actiuum fuerit tunc auxiliatur. **I**mpersonale si sit delectat vbiq̄.

Præfens.

Gratia

Pneuma

Almus.

Iuuat

.i. nouelli scholares nō possunt intelligere p̄fecte

Si pueri primo nequeant attendere plene

sup. lector considerat magistri loco supple est

Hic tamen attendat: qui doctoris vice fungens

exponēs clericū materna lingua manifestabit

Atqz legens pueris layca lingua reserabit.

ouellis clericulis sup doctrine manifesta

Et pueris etiam pars maxima plana patebit.

Dicit q̄ si nouelli clericuli non valeant primo p̄fecte intelligere istū libellum: tunc ille qui fungitur vice doctoris diligenter attendat: salicet dispositionem inueniunt: quia tunc legens reserabit pueris layca lingua: et sic eis maxima pars doctrine erit manifesta. **U**bi notandū q̄ boni ma gistri scholarum hoc modo debent instruere scholares: quūo docēdo eos

Nota.

Proemialis

^{formatioes post hoc declarabo quadruplices}
Verborum formas exinde notabo quaternas
^{post hoc p mea possibilitate. i. deonũ manifestabo}

Hinc pro posse meo vocũ regimen referabo
^{quali affotanda ordine sup. grãmaticalis subiungam}

Quo iungenda modo constructio sit sociabo
^{post cõstructionẽ. i. manifestabit sup. vel breuis vel longa}

Post hec pandetur que syllaba quanta locetur
^{accentuatiõis regulas post hoc mutare declarabo}

Accentus normas ex hinc variare docebo
^{in ultimo capto grãmaticales fm posse ostendã}

Tandem grãmaticas pro posse docebo figuras

Cõnia horũ versuum satis plana est. Et dicit q post declinationem nomi
nũ determinabo de nominib⁹ heteroclitis post hoc de trib⁹ gradib⁹ cõpa
rationis. Dein de de generibus noim. Et postea de pteritis ⁊ supinis ver
bor. De hinc de p̄bis defectiuis. Et postea de q̄ttuor formis p̄borũ Tunc
p̄r determinabo d̄ regimen vocũ. p̄ hoc de ordinatiõẽ p̄struabiliũ. Postea
de q̄titate syllabarũ. Deinde accentuatione dectionũ. Et ultimo de figu
ris grãmaticalibus. Et nota q alexander ponit hic ordinẽ dectionũ
in hoc libro diuidens totũ librum suũ in. xij. capitula. Et va licet ordo siue
diuisio librorum ad tria. vnde versus Dat leuius capere dat pleniũ atq̄
videre. firmitus ac gerere dat tibi diuidere.

Nota.

^{licet ista scientia sufficienter communis}
Quãuis doctrina nõ sit satis hec generalis

^{utilis erit sup. doctrina iuuenibus doctrina}
Proderit ipsa tamen pueris si lectio detur

^{.i. post donatũ minorem iste liber docebitur}
Post alphabetum minus hec doctrina legetur

Dicit q quis hec doctrina nõ sit satis generalis quo ad omnẽ grãma
ticam: tamen ipsa proderit pueris si lectio detur. post alphabetum minus
hic dicit q hec doctrina legetur post min⁹ alphabetũ. i. post donatũ mino
rem: vel post minus volumẽ p̄ficiãni. Arguit. Ista doctrina est genera
lissima: ergo r̄. Probat: q: subiectum eius est qd cõmunissimũ: ergo ista
scientia est cõmunissima siue generalissima. Dicendum q illa est cõmunis
tas in genere: de qua loquitur hic alexander.

Arguit

^{post hoc sup. alphabetũ sup. lectores imitantur}
Inde legent mai⁹ mea qui documẽta sequũtur

^{.i. quasi excerptus sup. maiori volumẽ.}
Iste fere totus liber est abstractus ab illo

Dicit q p̄ hic libũ legẽt lectores puer⁹ mai⁹ alphabetũ. i. mai⁹ volumẽ
p̄ficiãni q iste liber ẽ q̄si tot⁹ excerpt⁹ ab illo. Quid ẽ p̄miũ. Dõm
q ẽ ferm⁹ pambularis dicens ea in gñali q postea dicit in sp̄ali. Et d̄: a. p
qd ẽ p̄mũ: ⁊ em⁹ fimo: q̄si prim⁹ fimo. Uox ten. e. y n s y m ⁊ d̄: a voco as are
y n⁹. Dat voco vox hinc vocal semis q̄q̄ iungis. Ibi d̄: q a verbo voco aq̄

Querit

Uox

